

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN: 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL XI, NO 21, STIP, 2026

ГОД. 11, БР. 21
ШТИП, 2026

VOL. XI, NO 21
STIP, 2026

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 11, Бр. 21
Штип, 2026

Vol. 11, No 21
Stip, 2026

PALMK, VOL 11, NO 21, STIP, 2026

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Алина Андреа Драгоеску Урлика, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Сунчана Туксар, Универзитет „Јурај Добрила“ во Пула, Хрватска
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет
Џулијан Чен, Универзитет Куртин, Австралија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania
Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania
Sunčana Tuksar, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZİ University, Republic of Turkey
Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Würzburg, Germany
Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt
Julian Chen, Curtin University, Australia

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Луси Караниколова-Чочоровска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Ева Ѓорѓиевска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска
Натка Јанкова-Алаѓозовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Ева Ѓорѓиевска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>
Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.
Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Lusi Karanikolova-Chochorovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Eva Gjorgjievska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska
Natka Jankova-Alagjozovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenovski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Eva Gjorgjievska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krstev Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>
Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.
All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Ала Шешкен, член на Уредувачкиот одбор на „Палимпсест“

FOREWORD

Alla Sheshken, member of the Editorial Board of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 Lilis Handayani Napitupulu, Kristiawan Indriyanto

VERBAL THREATS AS POWER PERFORMANCE: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS OF JOHN DUTTON’S IMPERATIVES IN *YELLOWSTONE SEASON 1*

27 Şirin Tufan

LANGUAGE MAINTENANCE / SHIFT AND SPEAKERS’ ATTITUDES IN TURKEY: THE CASE OF MACEDONIAN IN MUSTAFAPAŞA, CAPPADOCIA

37 Марија Леонтиќ

ИЗВИЦИТЕ ЗА ОБРАЌАЊЕ И ПОВИКУВАЊЕ ВО СОВРЕМЕНИОТ ТУРСКИ ЈАЗИК, НИВНОТО ЗНАЧЕЊЕ И ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

INTERJECTIONS OF ADDRESS AND CALLING IN CONTEMPORARY TURKISH, THEIR MEANINGS AND EQUIVALENTS IN MACEDONIAN

49 Mirela Papa

TRADUZIONE INTERSEMIOTICA: LE COPERTINE DEI LIBRI DI BUZZATI IN ALBANIA

Mirela Papa

INTERSEMIOTIC TRANSLATION: BUZZATI’S BOOK COVERS IN ALBANIA

61 Gazi Özdemir

XVII. YÜZYIL OSMANLI SİYASET DİLİNDE DEVLET, HUKUK VE OTORİTE: KOÇI BEY RİSALESİ’NDE KRİZİN VE İHYANIN METAFORİK TASAVVURU

Gazi Özdemir

STATE, LAW, AND AUTHORITY IN 17TH-CENTURY OTTOMAN POLITICAL LANGUAGE: THE METAPHORICAL REPRESENTATION OF CRISIS AND RESTORATION IN KOÇI BEY’S TREATISE

71 Катерина Видова

ЗА НЕКОИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЛЕКСИКАТА ВО СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА ПОЕЗИЈА

Katerina Vidova

ABOUT SOME CHARACTERISTICS OF THE LEXIS OF THE MACEDONIAN CONTEMPORARY POETRY

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 83** **Бојана Костова, Ранко Младеноски**
ФОЛКЛОРНИОТ ХИПОТЕКСТ ВО РОМАНОТ „СИНОТ НА КРАЛОТ“ ОД
СЛАВЧО КОВИЛОСКИ
Bojana Kostova, Ranko Mladenovski
THE FOLKLORIC HYPOTEXT IN THE NOVEL *THE KING'S SON* BY
SLAVCHO KOVILOSKI
- 93** **Vagif Sultanlı**
XX. YÜZYIL GÖÇMEN NESRİNDE ZAMAN VE MEKÂNIN
DEKONSTRÜKSİYONU (AZERBAIJAN VE MAKEDON EDEBİYATI
BAĞLAMINDA)
Vagif Sultanly
DECONSTRUCTION OF TIME AND SPACE IN THE PROSE OF EMIGRATION
OF THE 20TH CENTURY (IN THE CONTEXT OF AZERBAIJANI AND
MACEDONIAN LITERATURE)
- 105** **Mümin Ali**
DİJİTALLEŞEN EDEBİYAT VE DİJİTAL EDEBİYAT
Mumin Ali
DIGITALIZING LITERATURE AND DIGITAL LITERATURE
- 117** **Natalija Pop Zarieva, Krste Iliev**
REIMAGINING HOME: LITERARY ENCOUNTERS WITH DEEP
ECOLOGICAL THOUGHT
- 129** **Zekiye Tunç**
ESKİ TÜRK DESTANLARINDA FETİH POLİTİKASI
Zekiye Tunç
THE POLICY OF CONQUEST IN ANCIENT TURKİC EPİCS

КУЛТУРА / CULTURE

- 143** **Сања Ристески, Сашка Голомеова Лонгурова, Силвана Жежова, Соња
Јордева, Ванѓа Димитријева Кузманоска**
КНИЖЕВНИТЕ ДЕЛА НА ЛЕО ТОЛСТОЈ И ОСКАР ВАЈЛД КАКО МОДНА
ИНСПИРАЦИЈА
**Sanja Risteski, Saska Golomeova Longurova, Silvana Zhezhova, Sonja
Jordeva, Vanga Dimitrieva Kuzmanoska**
THE LITERARY WORKS OF LEO TOLSTOY AND OSCAR WILDE AS
FASHION INSPIRATION
- 153** **Ruska Ivanovska-Naskova, Marija Pandeva, Ema Lakinska, Davor
Jankuloski**
A SERIES OF ARTICLES ON KONESKI IN THE FOREIGN PRESS

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 165 Simona Serafimovska, Nina Daskalovska**
STUDENTS' ATTITUDES TOWARD THE INTEGRATION OF THE DUOLINGO APPLICATION IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING
- 177 Vesna Prodanovska-Poposka**
BETWEEN THEORY AND PRACTICE: A POST-LECTURE ANALYSIS OF COMMON-LAW DEFENCES
- 187 Branka Grivčevska**
MOTIVAZIONI, PERCEZIONI E RISULTATI DEI PARTECIPANTI ALLA SPERIMENTAZIONE DEL MOOC *ITALIANO ACCADEMICO PER STUDENTI SLAVOFONI*
Branka Grivčevska
MOTIVATIONS, PERCEPTIONS AND RESULTS OF THE PARTICIPANTS IN THE EXPERIMENTATION OF THE MOOC *ACADEMIC ITALIAN FOR SLAVIC-SPEAKING STUDENTS*
- 197 Özlem Kurt**
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANMIŞ YEDİ İKLİM TÜRKÇE DERS KİTABININ ETKİLEŞİM ODAKLI İNCELENMESİ
Ozlem Kurt
AN INTERACTION-FOCUSED ANALYSIS OF THE YEDI IKLİM TÜRKÇE TEXTBOOK FOR TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS
- 209 Весна Кожинкова**
РАЗВИВАЊЕ НА КОГНИТИВНИТЕ СПОСОБНОСТИ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА
Vesna Kozhinkova
DEVELOPING COGNITIVE SKILLS IN STUDENTS IN LITERATURE TEACHING
- 223 Tilen Smajla**
DIE MEINUNGEN SLOWENISCHER UNIVERISTÄTSSTUDIERENDER ZUM EINSATZ VON KÜNSTLICHER INTELLIGENZ IN EINEM SPRACHKURS FÜR FACHFREMDSPRACHE
Tilen Smajla
THE VIEWS OF SLOVENIAN UNIVERSITY STUDENTS ON THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LSP TEACHING
- 233 Nensi Gjetani, Ema Kristo**
INDIVIDUELLE LERNWEGE IM DEUTSCHUNTERRICHT: DIFFERENZIERUNG UND PERSONALISIERUNG
Nensi Gjetani, Ema Kristo
INDIVIDUAL LEARNING PATHWAYS IN GERMAN LANGUAGE TEACHING: DIFFERENTIATION AND PERSONALIZATION

- 245 Erta Spaho-Herri, Migena Sejdini**
DIE ROLLE DER ÜBERSETZUNG IM DaF-UNTERRICHT: DIE SITUATION
IN ALBANIEN
Erta Spaho-Herri, Migena Sejdini
THE ROLE OF TRANSLATION IN TEACHING THE GERMAN LANGUAGE
(SITUATION IN ALBANIA)
- 257 Jonida Bushi, Alma Kosova**
GESUNDHEIT ALS SCHLÜSSELTHEMA IM FREMDSPRACHEN-
UNTERRICHT: EINE ANALYSE AUSGEWÄHLTER LEHRWERKE
Jonida Bushi, Alma Kosova
HEALTH AS A KEY TOPIC IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING: AN
ANALYSIS OF SELECTED TEXTBOOKS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 271 Даниела Андоновска-Трајковска**
ВАЛЕНЦИЈА НА ЛИРСКОТО ЈАС: АКТАНТНА АНАЛИЗА НА „ЧОВЕЧКИ
ТИШИНИ“ ОД БОРЧЕ ПАНОВ
Daniela Andonovska-Trajkovska
THE VALENCY OF THE LYRICAL SUBJECT: ACTANTIAL ANALYSIS OF
HUMAN SILENCES BY BORCHE PANOV
- 283 Lucia Ráčková**
L'AMALGAME LEXICAL – FRÉQUENT DANS L'USAGE, RARE DANS LE
DICTIONNAIRE DE RÉFÉRENCE
Lucia Ráčková
LEXICAL BLENDS: FREQUENT IN USE, RARE IN REFERENCE

ДОДАТОК / APPENDIX

- 295 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ**
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

Оригинален научен труд
Original research paper

ИЗВИЦИТЕ ЗА ОБРАЌАЊЕ И ПОВИКУВАЊЕ ВО СОВРЕМЕНИОТ ТУРСКИ ЈАЗИК, НИВНОТО ЗНАЧЕЊЕ И ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Марија Леонтиќ

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, С. Македонија
marija.leontik@ugd.edu.mk

Апстракт: Турскиот јазик е богат со разновидни извици од кои посебно внимание привлекуваат извиците што ја изразуваат комуникацијата на човекот со другите луѓе преку директно обраќање и повикување. Извиците за обраќање и повикување се користат со повишување на гласот со цел да го привлечат вниманието на соговорникот или на соговорниците за да воспостават комуникација. Во овој труд се истражуваат извиците за обраќање и повикување во современиот турски јазик, нивното значење и нивните лексички еквиваленти во македонскиот јазик.

Клучни зборови: *извик, значење, еквивалент, турски јазик, македонски јазик.*

1. Вовед

Извиците се меѓу најмалку истражуваните во турскиот и во македонскиот јазик, а дискусиите сè уште траат поради различните ставови во турската и во македонската лингвистика. Според турската лингвистка Зејнеп Коркмаз (2017, стр. 961): „Извикот претставува една од најмалку истражуваните теми во нашата граматика. Во домашните и во странските граматика за турскиот јазик во Турција, оваа тема, со исклучок на неколку заеднички точки во однос на нејзината дефиниција, карактеристики, опсег и класификација, главно се обработува со критериуми кои не се совпаѓаат меѓусебно или се нецелосни.“¹

Во турските граматика се забележуваат различни класификации на извиците. Според Мухарем Ергин (Muharrem Ergin), Мустафа Озкан (Mustafa Özkan), Хатице Топрен (Hatice Tören) и Осман Есин (Osman Esin), извиците (Ünlemler), според својата функција, може да се поделат на: а) вистински извици (Ünlemler); б) извици за повикување (Seslenme Ünlemleri); в) извици за прашување (Sorma Ünlemleri); г) извици за посочување (Gösterme Ünlemleri); д) извици за одговор (Cevap Ünlemleri) (Ergin, 1998,

¹ Ünlem gramerimizin en az işlenmiş konularından biridir. Türkiye Türkçesi ile ilgili yerli ve yabancı gramerlerde bu konu tanımı, niteliği, kapsamı ve sınıflandırılması bakımından birbirleri ile ortaklaşan noktalar dışında, genellikle birbirine uymayan veya eksik kalan değerlendirmelere bağlanmıştır.

стр. 349-351; Özkan, Tören, Esin, 2013, стр. 554-555). Според Зејнеп Коркмаз (Zeynep Korkmaz), извиците во турскиот јазик, според значењето, може да се класифицираат на: а) извици што го изразуваат внатрешниот свет на луѓето преку разновидни чувства и возбуди; б) извици што ја изразуваат комуникацијата на човекот во надворешниот свет со живите суштества и предметите преку обраќање, повикување, посочување, прашување, одговарање, одобрување, прифаќање и одбивање. (Korkmaz, 2017, стр. 967-1004).

Во овој труд ќе се анализираат најчестите извици кои изразуваат директно обраќање и повикување во турскиот јазик, со цел да се привлече вниманието на соговорникот или на соговорниците и да се воспостави комуникација.

2. Извици за обраќање и повикување во турскиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот јазик

Во турскиот јазик најчести извици за обраќање и за повикување се: A!, Aa!, Abel!, Aha!, Alo!, Aman!, Aman be!, Amanım!, Ay!, Be!, Bre!, E be!, Ey!, Ha!, Haydi!, Hey!, Hişt!, Lan!, O!, Ulan!, Ya!, Yaa!, Yahu!, Yav!. Овие извици, што ја изразуваат комуникацијата на човекот со другите луѓе, зависно од контекстот и значењето што го добиваат во реченицата, може да се предадат на различни начини во македонскиот јазик.

2.1. Извикот A! изразува привлекување внимание со учтиво, неутрално и пријателско обраќање, а може да има и емотивен тон за рефлектирање на копнеж, љубов, радост, зачуденост, предупредување и сл. Во македонскиот јазик може да се предаде со: **A!, Aj!, Ej!, A мори!, Aj мори!, Ej мори!, A море!, Aj море!, Ej море!**. Пр. A Caner!/A Џанер!; Aj Џанер!; Ej Џанер!; A море Џанер!; A kızım, dikkat et!/A ќерко, внимавај!; Aj мори ќерко, внимавај!; A hala, bu ne?/A тетко, што е ова?. Извикот A!, со функција на повикување, се користи за да се поттикне активна комуникација преку молба, инструкција или наредба. Пр. A Naz, gel buraya!/A Наз, дојди тука!; Ej Наз, дојди тука!

2.2. Извикот Aa! изразува привлекување внимание со зачудено обраќање при забележување на некој познаник, со цел да се започне разговор, а може да содржи и емоции како радост, копнеж, предупредување и прекор. Во македонскиот јазик може да се предаде со извиците: **A!, Aa!, Aaa!, A ма!, A бе!, Aj!, O!, Ej!**. Пр. A Cem!/A Џем!; Aaa Џем!; A бе Џем!; A Naz!/Aaa Наз!; A ма Наз!; Ej Наз!; Aa meslektaşım, nasılsın?/Aa колега, како си? Извикот Aa! се користи за повикување на некој што е далеку или на некој што изгледа незаинтересиран, со цел да се воспостави комуникација. Пр. Aa garson, buraya bakar mısın?/Aa келнере, ќе погледнеш ли тука? Овој извик често се користи во разговорниот јазик.

2.3. Извикот Abe! е малку остро, но пријателско обраќање кон познаник за да се привлече неговото внимание, а некогаш може да има зачудувачки, предупредувачки или прекорувачки тон. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **A бе!, Бе!, Бре!, Бреј!, Aj!, Aj бе!, Ej!, Ej бе!, A море!, Aj море!, E море!, Ej море!**. Пр. Abe Cengiz!/A бе Џенгиз!; Бе Џенгиз!; Бре

Џенгиз!; Ај Џенгиз!; Ај бе Џенгиз!; Еј Џенгиз!; А море Џенгиз!; Abe arkadaş, şimdiye kadar neredesin?/А бе другар, каде си досега? Извикот Abe! се користи за повикување некој со цел да се привлече неговото внимание, а потоа да се поттикне на вклучување во комуникацијата. Пр. Abe mühendis, baksana şuna!/А бе инженере, погледни го ова! Често функционира како дискурсен маркер со прагматска функција. Главно се користи во комуникацијата меѓу мажите во пријателски или арго контекст и во дијалозите на прозните дела.

2.4. Извикот Aha! со функција на обраќање изразува привлекување внимание на соговорникот во неочекувана ситуација со цел за зближување и започнување на комуникација. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Аха!**, **Еве!**, **Ете!**, **Ајде!**. Пр. Aha avukatım!/Аха адвокате!; Ете адвокате!; Ајде адвокате!; Aha Peri, bu kitap senin için./Еве Пери, оваа книга е за тебе. Извикот **Aha!** при повикување изразува насочување на некого кон дејство. Пр. Aha arkadaş, hazır ol!/Ајде другаре, подготви се!; Aha Caner, buna dikkat et!/Ајде Џанер, внимавај на ова! Овој извик функционира како прагматички извик со вокативна функција. Често се користи во разговорниот јазик кај мажите и кај жените и во дијалозите на современата книжевност.

2.5. Извикот Alo! со функција на обраќање се користи за започнување на официјална или пријателска комуникација преку телефон. Во македонскиот се предава со извикот **Ало!**. Пр. Alo Mete!/Ало Мете!; Alo Ayşe, beni duyunor musun?/Ало Ајше, дали ме слушаш? Извикот Alo! има конвенционализирана комуникативна функција, ограничена на телефонскиот дискурс.

2.6. Извикот Aman! изразува обраќање со молба или предупредување, а поретко жалење. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Аман!**, **Леле!**. Пр. Aman doktorum!/Аман докторе!; Леле докторе!; Aman oğlum, dikkat et!/Аман сине, внимавај!; Aman nine, bana da bak!/Аман бабо, погледај ме и мене!; Aman öğrenciler, sakın olun!/Аман ученици, бидете мирни!; Aman kızım, neler konuşuyorsun?/Леле, ќерко, што зборувааш?. Извикот Aman!, со функција на повикување, се користи за да се привлече брзо нечие внимание на некој настан или опасност или да се побара помош. Пр. Aman Şen, yüzmeye!/Аман Шен, не пливај!; Aman komşu, yardım et!/Леле, комшија, помагај! Овој извик е полисемичен извик чија интерпретација зависи од прагматичниот контекст. Распространет е во разговорниот јазик, повеќе кај жените отколку кај мажите, но се користи во народната книжевност и во современата книжевност.

2.7. Извикот Aman be!, со функција на обраќање, изразува емоционална реакција со рефлексии на лутина, замор, здодевност или разочараност упатена кон одредена личност, со цел да се изрази измореност и исцрпеност од ситуацијата. Во македонскиот може да се предаде со зборовите: **Аман бе!**, **Леле бе!**, **Ај бе!**, **Аман ма!**, **Леле ма!**, **Ај ма!**. Пр. Aman be Okan!/Аман бе Окан!; Aman be hanımlar, yeter artık dedikodulardan!/Ај бе жени, доста со озборување!; Aman be Turgut, artık konuşmıyorum!/Аман бе Тургут, веќе не можам да трчам!; Aman be doktorum, her gün aynı ağrım var!/Леле бе лекаре, секој ден имам иста болка! Овој извик е многу распространет во разговорниот јазик подеднакво кај жените и кај мажите. Извикот Aman be! во споредба со извикот Aman!, има посилен експресивен карактер.

2.8. Извикот Amanım! изразува емотивно обраќање со цел привлекување внимание и изразување искреност, љубов, грижа, вознемиреност или зачуденост. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Аман!, Леле!, Ох!**. Пр. Aman abla!/Аман сестро!; Леле сестро!; Ох сестро!; Amanım çocuklar, bu ne yaramazlık!/Аман деца, што е оваа палавост!; Amanım torun, gel seni oreyim!/Ох внучко, дојди да те бакнам!; Amanım Mavi, süt taşacak!/Леле Мави, млекото ќе претече! Извикот Amanım! се користи за повикување некого оддалеку со цел да се привлече неговото внимание или да се побара помош. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Аман!, Ајде!, Еј!**. Пр. Amanım dostlar, yardım, düştüm!/Аман пријатели, помош, паднав!; Amanım oğlum, gel börek yiyelim!/Ајде сине, дојди да јадеме буреќ!; Aman Osman, neredesin? Gel buraya!/Еј Осман, каде си? Дојди тука! Овој извик почесто го користат жените, а се сретнува во дијалозите меѓу жените во драмите, народните приказни и во народните песни. Извикот Amanım!, во споредба со извиците Aman! и Aman be!, има поинтимен и поафективен карактер.

2.9. Извикот Ay! има функција на моментална реакција или емотивно обраќање, при што може да изразува зачуденост, страв, грижа, тага, восхит или радост. Во македонскиот може да се предаде со извиците: **Ај!, Ој!, А!, Е!**. Пр. Ay hemşire!/Ај медицинска сестро!; А медицинска сестро!; Ay Auşa, ayağıma bastın!/Ај Ајче, ми ја згази ногата!; Ay abla, çok nazıksın!/Е сестро, многу си љубезна! Извикот Ay! се користи за повикување некого оддалеку со цел да се привлече неговото внимание или да се побара помош. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Ај!, А!, Е!, Леле!, Ај мори!, А мори!, Е мори!, Еј мори!, Леле мори!, Ој мори!, Ај море!, А море!, Е море!, Еј море!, Леле море!, Ој море!**. Пр. Ay kızım, gel buraya, bebeğin düşecek!/Ај ќерко, дојди тука, бебето ќе ти падне!; Ay komşular, koşun, mahallede hırsız var!/Леле соседи, трчајте, во маалото има крадец! Извикот Ay! се користи во секојдневниот разговор, особено меѓу жените, во сериите и филмовите, во драмите, во разказите и во народната книжевност.

2.10. Извикот Be! изразува пријателско обраќање со цел привлекување внимание на соговорникот кој не одговара, а може да изразува зачуденост, прекор или лутина. Во македонскиот може да се предаде со: **Бе!, Бре!, А бе!, Де бе!**. Пр. Be Onur!/Бе Онур!; Бре Онур!; А бе Онур!; Be usta, yine geç kaldın!/Бе мајсторе, повторно задоцни! Извикот Be! се користи за брзо, нетрпеливо или луто довикување и повикување на некој кој не се одсвива. Често изразува разговорно-прагматичка нетрпеливост, а не директна навреда. Пр. Be Suat, konuş dedim sana!/Бе Суат, ти реков зборувај! Извикот Be! се користи во секојдневниот говор, особено меѓу мажите, а се применува и во дијалозите на современата книжевност.

2.11. Извикот Bre! со функција на обраќање и повикување изразува пријателско обраќање со цел привлекување внимание на соговорникот, кој не одговара, а некогаш изразува чудење, изненадување, иронија или лутина. Во македонскиот јазик може да се предаде со извиците: **Бре!, Бе!, А бе!, Ај!, Ој!**. Пр. Bre şair!/Бре поете!; Бе поете!; А бе поете!; Ај поете!; Ој

поете!; Bre öğrenci, neden okumuyorsun?/Бре ученику, зошто не читаш?; Bre Recep, boğuluyorum, su getir!/Бре Реџеп, се гушам, донеси ми вода! Извикот Bre! изразува прагматичка нијанса на фамилијарност и има суптилна доминација во комуникацијата меѓу мажите. Често се сретнува во народната книжевност и во дијалозите на современата книжевност.

2.12. Извикот E be! е емотивен извик што изразува обраќање со тон на блага иритираност при неодобрување или неприфаќање на одредено однесување или состојба. Се употребува и кога намерата е жалење, молба, убедување или умилкување. Во македонскиот јазик може да се предаде со: **А бе!, Е бе!, Е па!, Ај бе!, Ај ма!, Еј бе!, Еј ма!, Де бе!, Де ма!.** Пр. E be Alp!/А бе Алп!; Е бе Алп!; Де бе Алп!; E be Asu!/Е ма Асу!; Ај ма Асу!; Еј ма Асу!; E be torunum, sus artık!/А бе внучко, замолчи веќе!; E be oğlum, yeni haberi söyle!/Е па сине, кажи ја новата вест! Извикот E be! со функција на извик за повикување се користи за довикување со умилкувачки или убедувачки тон со цел да се убеди некој да направи нешто. Пр. E be Nazan, gel artık, yardım et!/Ај ма Назан, дојди веќе, помогни! Овој извик го користат и мажите и жените во секојдневната комуникација, а се сретнува и во книжевноста.

2.13. Извикот Ey! изразува емотивно, импресивно или книжевно обраќање со почит и со висок тон за да се привлече внимание. Овој извик во секојдневната комуникација се употребува за директно обраќање или повикување со разновидни чувства: радост, зачуденост, восхит, тага, потсетување, предупредување и лутина. Во македонскиот може да се предаде со извиците: **Ej!, Aj!, Oj!, O!.** Пр. Ey Derin!/Еј Дерин!; Ај Дерин!; Ој Дерин!; О Дерин!; Ey Derin, nereye gidiyorsun?/Еј Дерин, каде одиш?; Ey dostlar, sizi çok seviyorum!/Еј пријатели, многу ве сакам! Извикот Ey! се користи за повикување и довикување со цел да се разбуди соговорникот, да се привлече неговото внимание и да се поттикне на активност. Пр. Ey gençler, uyanınız, okuyunuz, çalışınız!/О младинци, разбудете се, учете, работете!; Ey Emir, geri dön!/Еј Емир, врати се!; Ey meslektaşım, gel ve anlat!/Еј колега, дојди и раскажи! Извикот Ey! е многу присутен во книжевните текстови каде што создава поетска атмосфера. Тој е фреквентен во современата поезија, диванската и народната книжевност, афоризмите, верските текстови и молитвите. Подеднакво се употребува во секојдневните машки и женски разговори. Многу се користи и во официјалната пишана и усна комуникација.

2.14. Извикот Ha! со функција на извик за обраќање, се користи при ненадејно забележување некого или сретнување на познаник. Во македонскиот може да се предаде со зборовите: **Ха!, О!, Еј!, Ајде!.** Пр. Ha komşu, sen misin?/Ха соседе, ти ли си?, Еј соседе, ти ли си?; Ha Asya, iy ki sana rastladım!/О Асја, добро што те сретнав!; Извикот Ha! со функција на повикување се употребува за да се привлече вниманието на некое лице, да се поттикне веднаш да реагира или да запре со дејството. Пр. Ha yaramaz çocuğum, dur orada!/Еј немирно дете, застани таму!; Ha sporcular, burada toplanın!/Ајде спортисти, зберете се тука! Често се употребува во секојдневните разговори, подеднакво кај мажите и кај жените и во дијалозите на современата книжевност.

2.15. Извикот Haydi! со функција за обраќање и повикување, се користи со жив, енергичен и пријателски тон за привлекување внимание, повикување и мотивирање на активност. Овој извик се употребува во секојдневната комуникација, посебно при обраќање и повикување на група (деца, другари, пријатели, ученици и сл.). Во македонскиот јазик може да се предаде со зборот **Ајде!**. Пр. Haydi Ela!/Ајде Ела!; Haydi öğrenciler, derse geliniz!/Ајде ученици, дојдете на час!; Haydi yolcular, yola çıkıyoruz!/Ајде патници, тргнуваме на пат!; Haydi kardeşler, bahçeyi birlikte temizleyelim!/Ајде браќа, градината заедно да ја исчистиме! Овој извик често се употребува во секојдневните разговори, подеднакво кај мажите и кај жените, како и во современата книжевност (роман, расказ, драма, поезија).

2.16. Извикот Hey! е стар турски извик за обраќање, кој се користи за привлекување внимание со висок тон, за иницирање интерес за разговор и за воспоставување комуникација оддалеку, при што може да се изразуваат разновидни чувства како чудење, восхит, радост, предупредување, а понекогаш и прекор, лутина или гнев. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Хеј!, Еј!, Ај!, Ој!, А бе!, Де бе!, Еј бе!, Ајде бе!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!, Ој море!, А ма!, А мори!, Ај мори!, Е мори!, Еј мори!, Ој мори!**. Пр. Hey köylü!/Хеј селанецу!; Еј селанецу!; Ај селанецу!; Ој селанецу!; А бе селанецу!; Де бе селанецу!; Ајде бе селанецу!; А ма селанке!; Hey Ayşe, bak ne buldum!/Хеј Ајше, види што најдов!; Hey Murat, ne yapıyorsun!/Еј Мурат, што правиш?; Hey Gül, ne yapıyorsun?/А ма Ѓул, што правиш? Извикот Hey! со функција за повикување се користи за бурно привлекување внимание, предупредување и поттикнување на дејство. Пр. Hey Can, boğuluyorum, kurtar beni!/Еј Џан, се давам, спаси ме! Hey baba, düşeceğim, tut beni!/Еј тато, ќе паднам, фати ме! Извикот Hey! денес многу се употребува во секојдневната комуникација кај мажите и кај жените, во детските и младинските игри, на улица, на социјалните медиуми, во усната книжевност и во дијалозите на современата книжевност.

2.17. Извикот Hiş! со функција за обраќање или повикување се користи за привлекување внимание или повикување при себе. Во македонскиот јазик може да се предаде со извиците: **Пст!, Пшт!, Шт!, Шшш!, Еј!, Хеј!**. Пр. Hiş Su, öğretmen geliyor./Пст Су, учителот доаѓа.; Hiş abi, film başlıyor!/Шшш брате, филмот почнува!; Hiş Bora, eve gel!/Еј Бора, дојди дома.; Хеј Бора, дојди дома!; Hiş Buse, dikkat et!/Еј Бусе, внимавај! Овој извик се користи во секојдневниот разговор кај мажите и кај жените.

2.18. Извикот Lan! изразува емотивно пријателско обраќање и повикување, понекогаш со тон на зачуденост или благ прекор. Во македонскиот јазик може да се предаде со извиците: **Ај!, Бе!, Бре!, А бе!, Еј!**. Пр. Lan Mehmet!/Ај Мехмет!; Бе Мехмет!; Бре Мехмет!; Lan Arda, neredesin?/А бе Арда каде си?; Lan Sarp, buraya bak!/Еј Сарп, гледај тука!; Lan delikanlı, gel buraya!/Бре момче, дојди тука! Овој извик се употребува во секојдневниот разговорен јазик, особено меѓу младите и мажите. Се применува и во дијалозите на современата прозна литература.

2.19. Извикот O! има функција да се обрати некому што е далеку или не се гледа со висок тон, да се обрати кон Господ со почит, да привлече

внимание или да предупреди. Во македонскиот јазик може да се предаде со извиците: **O!, Oj!, Ej!, Xej!**. Пр. O Allah'ım, yardım et bana!/О Боже мој, помогни ми!; O anne, beni yalnız bırakma!/Ej мамо, не оставај ме сама!; O oğlum, beni duy!/Ој синко, слушни ме! Извикот O! се користи за повикување и довикување на некој што е далеку или незаинтересиран при што изразува предупредување, зачуденост или страв. Честопати извикот O! при повикувањето има поетска или драматична димензија. Пр. O yiğitler, buraya geliniz!/О јунаци, дојдете тука!; O delikanlılar, geliniz!/Ej момчиња, дојдете!; O çocuklar, eve geri dönünüz!/Xej деца, вратете се дома! Многу се сретнува во верските текстови, во народната, диванската и современата лирска книжевност, во сценскиот говор и сл. Извикот O! функционира како универзален извик со висока емоционална и социјална вредност кој го користат и мажите и жените.

2.20. Извикот Ulan! со функција на извик за обраќање изразува чудење, потценување, подбив, прекор, лутина, гнев, омраза, жалење, а во кругот на пријателите и семејството – блискост. Во македонскиот може да се предаде со зборовите: **Бе!, Бре!, А бе!, Ej!, Ej бе!, Xej!, Xej бе!, O!, Oj!, А море!, Aj море!, Е море!, Ej море!, Oj море!, А мори!, Aj мори!, Е мори!, Ej мори!, Oj мори!**. Пр. Ulan Kemal!/Бе Кемал!; Бре Кемал!; Ulan Banu, ne yapıyorsun?/А мори Бану, што правиш?; Ulan Kenan, sen mi bunu yaptın?/ А море Кенан, ти ли го направи ова?; Ulan usta, ne bağıyorsun?/А бе мајсторе, што викаш?; Ulan gazeteci, bunu beklemezdim!/Бре новинаре, ова не го очекував! Извикот Ulan! со функција на извик за повикување изразува реакција со чудење или лутина при што се користи и за довикување на некој што е во близина. Пр. Ulan tüccar, gel buraya!/Ej бе трговецу, дојди тука! Извикот Ulan! често се сретнува во разговорниот јазик на народот, во пријателските разговори и го претпочитаат мажите. Се употребува и во дијалозите на современата литература.

2.21. Извикот Ya! со функција на извик за обраќање се користи за привлекување внимание на некое лице и може да се изрази чувства како зачуденост или предупредување. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Ja!, Ej!, Aj!, Бе!, Бре!, А бе!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Ма!, Де ма!, Уф ма!, Ajде!**. Пр. Ya Tan!/Ej Тан!; Aj Тан!; Бе Тан!; Бре Тан!; А бе Тан!; Ех бе Тан!; Уф бе Тан!; Де бе Тан!; Ya Elif!/Ej Елиф!; Ма Елиф!; Де ма Елиф!; Уф ма Елиф!; Ajде Елиф!; Ya öğrenciler, buraya bakınız!/Ej ученици, тука гледајте!; Ya oğlum, ne oldu?/Де бе сине, што се случи?; Ya kızım, düşeceksin!/Уф ма ќерко, ќе паднеш! Извикот Ya! со функција на извик за повикување изразува итно или неодложно довикување со тон на наредба, предупредување или апел за помош, а понекогаш изразува лутина. Пр. Ya meslektaşlar, hemen gelin buraya!/Ajде, колеги, веднаш дојдете тука!; Ya hemşire hanım, ağrım var, yardım edin!/Ej, медицинска сестро, имам болка, помогнете ми!; Ya dağcı hanım, bu yola dikkat et!/Уф ма, планинарке, внимавај на овој пат! Извикот Ya! многу често се користи од мажи и жени во секојдневните семејни, пријателски и колегијални разговори и е присутен во дијалозите на книжевните дела.

2.22. Извикот Yaa! со функција за обраќање се користи како вовед во разговор и за довикување на некое познато лице, при што се изразуваат чувства како блискост, жалење, лутење или иронија, со емотивен, пријателски или прекорувачки тон. Во македонскиот јазик може да се предаде со следните зборови: **А!, Ја!, Еј!, Ај!, А бе!, Бре!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Ма!, Де ма!, Уф ма!, Ајде!.** Пр. Yaa Eren!/А Ерен!; Ја Ерен!; Еј Ерен!; Ај Ерен!; А бе Ерен!; Бре Ерен!; Ех бе Ерен!; Уф бе Ерен!; Де бе Ерен!; Yaa Merve!/Ма Мерве!; Де ма Мерве!; Уф ма Мерве!; Ајде Мерве!; Yaa Merve, bugün nasılsın?/Еј Мерве, како си денес?; Yaa dostum, bu işi neden yaptın?/Ја пријателе, зошто ја направи оваа работа?; Yaa kuzen, seni çok bekledik!/Ех бе, братучеду, многу те чекавме! Извикот Yaa! со функција на повикување се користи за привлекување внимание на некое лице, за да се поттикне да дојде поблиску или веднаш да реагира, при што се употребува нетрпелив, прекорувачки или итен тон. Пр. Yaa öğrenciler, yine geç kaldınız!/Ај, ученици, повторно задоцнивте!; Yaa Lale, hemen gel./Де ма, Лале, веднаш доаѓај! Извикот Yaa! често се користи во секојдневните семејни и пријателски разговори, кај жени и кај мажи. Во дијалозите на книжевните дела се употребува за создавање интимна атмосфера. Извикот Yaa!, кој служи како вовед во разговор, се разликува од извикот Ya!, кој најчесто се користи за предупредување или апел за помош.

2.23. Извикот Yahu! се користи за привлекување внимание на соговорникот и за директно обраќање со тон на зачуденост, изненадување, прекор, нетрпеливост или барање на објаснување. Во македонскиот јазик, може да се предаде со зборовите: **Еј!, Хеј!, Бе!, Бре!, А бе!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Е па!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!, Ој море!, Ма!, А мори!, Ај мори!, Е мори!, Еј мори!, Ој мори!.** Пр. Yahu dayı!/Еј вујко!; Хеј вујко!; А бе вујко!; Ех бе вујко!; Уф бе вујко!; Де бе вујко!; Yahu yenge!/Ма вујно!; Е па вујно!; Yahu Nedim, neredesin?/Бе Недим, каде си?; Бре Недим, каде си?; Ех бе Недим, каде си?; Уф бе Недим, каде си?; Yahu Nazım, ne yapıyorsun?/Де бе Назим, што правиш?; Хеј Назим, што правиш бе?; Yahu Eren, orada ne çalışıyorsun?/А бе Ерен, што работиш таму?; Еј Ерен, што работиш таму бе?; Yahu kızım, bir açıklama yapar mısınız?/Е па ќерко, може ли да ми објасниш, а? Извикот Yahu, со функција на извик за повикување, се користи за итно или неодложно довикување на некого за предупредување, запирање или барање интервенција. Пр. Yahu kızım, çocuklara dikkat et!/Ма, ќерко моја, внимавај на децата!; Yahu nineler, kenara çekiliniz!/Еј, баби, тргнете се на страна!; Yahu oğlum, dur, bekle beni!/Бре сине, застани, почекај ме!; Yahu meslektaşlar, Oya'ya yardım edin!/Де бе, колеги, помогнете ѝ на Оја! Извикот Yahu! често се користи во разговорниот јазик, во пријателски и семејни дискусии и препирки, во хуморот и во дијалозите на книжевните дела, но е почесто употребуван кај мажите.

2.24. Извикот Yav! со функција за обраќање, изразува пријателско привлекување внимание на соговорникот, а може да има тон на шега, прекор или жалба. Во македонскиот јазик може да се предаде со зборовите: **Еј!, Еј бе!, А бе!, Ај бе!, Бре!, Море!, Мори!.** Пр. Yav Bora!/Еј Бора!; Еј бе Бора!;

А бе Бора!; Ај бе Бора!; Бре Бора!; Море Бора!; Yav Ayşe!/Мори Ајше!; Yav Ayfer, çaya gelir misin?/Еј Ајфер, ќе дојдеш ли на чај?; Yav dede, neden bunu yaptın?/А бе дедо, зошто го направи ова?; Извикот Yav! со функција на извик за повикување, се користи за привлекување внимание на соговорникот и негово вклучување во разговорот. Пр. Yav Elif, yanımdan ayrılma!/Еј Елиф, не се оддалечувај од мене!; Yav çocuklar, buraya bakınız!/Море, деца, гледајте тука!. Извикот Yav! се користи во секојдневните разговори во кругот на семејството, пријателите и познаниците, но е почесто употребуван кај мажите. Може да се сретне и во дијалозите на книжевните дела (драма, расказ, роман).

3. Заклучок

Турскиот јазик е богат со извици за обраќање и повикување при комуникацијата на човекот со другите луѓе. Во современиот турски јазик, извиците за обраќање и повикување се користат за привлекување внимание, поттикнување на комуникација преку довикување кон себе или упатување кон некого. Овие извици се насочени кон едно лице или кон група. Во овој труд се обработени дваесет и четири извици од кои A!, Aa!, Abe!, Alo!, Aman!, Aman be!, Amanım!, Ay!, Be!, Bre!, E be!, Ey!, Haydi!, Hey!, Hişt!, Lan!, O!, Ulan!, Ya!, Yaa!, Yahu!, Yav! имаат функција за директно и самостојно обраќање и повикување, додека извиците Aha! и Ha! не може самостојно да ја изразат функцијата обраќање и повикување, туку ја добиваат во контекст при употреба со едно или повеќе лица.

Извиците за обраќање и повикување се употребуваат во стандардниот јазик и во книжевните текстови, но најраспространети се во неформалните комуникации, секојдневниот разговорен јазик и во народниот говор. Значењето и функцијата на извиците за обраќање и за повикување се конкретизираат според тонот со кој се изговараат и според емотивниот набој што го носат. Понекогаш еден ист извик за обраќање и за повикување, зависно од различниот тон, емотивниот набој и контекстот, може да добие различни значења и функции. Како резултат на тоа, извиците за обраќање и за повикување може да имаат еден или повеќе различни еквиваленти во македонскиот јазик, што се прикажува во долуприложениот графикон, кој е корисен за контрастивни лингвистички истражувања и за преведувачки активности.

Извици за обраќање и повикување во турскиот јазик	Еквиваленти во македонскиот јазик
1. A!	A!, Aj!, Ej!, А мори!, Ај мори!, Еј мори!, А море!, Ај море!, Еј море!
2. Aa!	A!, Aa!, Aaa!, А ма!, А бе!, Аи!, О!, Еј!
3. Abe!	А бе!, Бе!, Бре!, Бреј!, Ај!, Ај бе!, Еј!, Еј бе!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!
4. Aha!	Аха!, Еве!, Ете!, Ајде!

5. Alo!	Ало!
6. Aman!	Аман!, Леле!
7. Aman be!	Аман бе!, Леле бе!, Ај бе!, Аман ма!, Леле ма!, Ај ма!
8. Amanım!	Аман!, Леле!, Ох!
9. Ay!	Ај!, Ој!, А!, Е!, Леле!, Ај мори!, А мори!, Е мори!, Еј мори!, Леле мори!, Ој мори!, Ај море!, А море!, Е море!, Еј море!, Леле море!, Ој море!
10. Be!	Бе!, Бре!, А бе!, Де бе!
11. Bre!	Бре!, Бе!, А бе!, Ај!, Ој!
12. E be!	А бе!, Е бе!, Е па!, Ај бе!, Ај ма!, Еј бе!, Еј ма!, Де бе!, Де ма!
13. Ey!	Еј!, Ај!, Ој!, О!
14. Ha!	Ха!, О!, Еј!, Ајде!
15. Haydi!	Ајде!
16. Hey!	Хеј!, Еј!, Ај!, Ој!, А бе!, Де бе!, Еј бе!, Ајде бе!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!, Ој море!, А ма!, А мори!, Ај мори!, Е мори!, Еј мори!, Ој мори!
17. Hişt!	Пст!, Пшт!, Шт!, Шшш!, Еј!, Хеј!
18. Lan!	Ај!, Бе!, Бре!, А бе!, Еј!
19. O!	О!, Ој!, Еј!, Хеј!
20. Ulan!	Бе!, Бре!, А бе!, Еј!, Еј бе!, Хеј!, Хеј бе!, О!, Ој!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!, Ој море!, А мори!, Ај мори!, Е мори!, Еј мори!, Ој мори!
21. Ya!	Ја!, Еј!, Ај!, Бе!, Бре!, А бе!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Ма!, Де ма!, Уф ма!, Ајде!
22. Yaa!	А!, Ја!, Еј!, Ај!, А бе!, Бре!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Ма!, Де ма!, Уф ма!, Ајде!
23. Yahu!	Еј!, Хеј!, Бе!, Бре!, А бе!, Ех бе!, Уф бе!, Де бе!, Е па!, А море!, Ај море!, Е море!, Еј море!, Ој море!, Ма!, А мори!, Ај мори!, Е мори!, Еј мори!, Ој мори!
24. Yav!	Еј!, Еј бе!, А бе!, Ај бе!, Бре!, Море!, Мори!

Ова истражување потврдува дека извиците за обраќање и повикување во турскиот јазик внесуваат живост и динамика во секојдневниот говор, книжевноста, филмовите, сериите, социјалните медиуми, а при предавањето во македонскиот јазик доаѓа до израз нивната богата семантика и прагматичност.

Користена литература

- Demir, Nurettin; Yılmaz, Emine; Gencan, Nejat. (2013). *Türkçe Biçim Bilgisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Ergin, Muharrem. (1998). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2017). Türkiye Türkçesi Grameri – Şekil Bilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özkan, Mustafa. Tören, Hatice. Esin, Osman. (2013). Yüksek Öğretimde Türk Dili-Yazılı ve Sözlü Anlatım. İstanbul: Filiz Kitabevi.

* * *

- Бојковска, Стојка; Минова Ѓуркова, Лилјана; Пандев, Димитар; Цветковски, Живко. (2008). *Ойишиа ѓрамашика на македонски јазик*. Скопје: Просветно дело.
- Гркова, Марија (2020). *Морфологија на современиот македонски јазик*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“.
- Јанушева, Виолета (2017). *Сиџандарден македонски јазик*. Битола: Педагошки факултет.
- Саздов, Симон (2008). *Современ македонски јазик 2*. Скопје: Табернакул.

Marija Leontik

Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

**Interjections of Address and Calling in Contemporary Turkish,
Their Meanings and Equivalents in Macedonian**

Abstract: The Turkish language is rich in a wide variety of interjections, among which special attention is drawn to those that express interpersonal communication through direct address and calling. Interjections used for address and calling function to establish communication by attracting the attention of one or more interlocutors through the use of increased vocal intensity. This study examines interjections of address and calling in contemporary Turkish, focusing on their meanings and their functional and lexical equivalents in the Macedonian language.

Keywords: *interjection; meaning; equivalent; Turkish language; Macedonian language.*

ГОД. 11
БР. 21

ПАЛИМПЕСТ

PALIMPSEST

VOL. XI
NO 21